

אתיקה מקצועית רבעון האתיקה של לשכת עורכי הדין

שלוש הערות על ענייני המקצוע עו"ד דרור ארד-אילון / יו"ר ועדת האתיקה הארצית

א. יש לדחות את מועד מינוי של בתי הדין המשמעתיים המחוזיים.
הטמעת תיקון 32 לחוק לשכת עורכי הדין נמצאת בימים אלו בעצומה. נזכיר שהתיקון בא להבטיח שקיפות בהעמדה לדין, פתיחת הדלתיים של בתי הדין, העמדת פרקליטים בשכר בוועדות האתיקה, ועדות שהפכו לגוף סטטוטורי נפרד מהוועדים המחוזיים והוועד המרכזי. (ראו, ד. ארד-אילון "הרפורמה בדין המשמעתי" **אתיקה מקצועית** 27 עמ' 1 (2008)).

התיקון לחוק מחייב מינוי הדיינים של בתי הדין המשמעתיים ע"י ועדת מינויים כקבוע בחוק. אבל, רק לפני שנה, סמוך לחקיקת התיקון לחוק, נבחרו (לאחר תהליך של מיון פנימי) דיינים חדשים לבתי הדין במחוזות הלשכה. כך, כהונתם של דיינים אלה תתקצר לכשנה. בתיקון נוסף שהתקבל לאחרונה אומנם נדחה מועד מינוי הדיינים לראשית שנת המשפט הקרובה, אך יש מקום לדחייה נוספת הואיל והנזק בהחלפת הדיינים בשלב זה יעלה על התועלת. ראשית, בשל קוצר הזמן מאז המינוי, ימשיכו משפטים רבים במקביל, ובתי הדין הנוכחיים יפעלו במקביל לחדשים. שנית, העמדת מתנדבים, שנבחרו לתפקיד מתוך הבנה שיכנהו בו קדנציה מלאה, למינוי מחדש בחלוף כשנה גורמת מטבע הדברים אי-נוחות, ללא שנפלו שגיאות יסודיות בבחירת הדיינים המכהנים. נכון יעשה המחוקק עם ידחה את החלפת בתי הדין עד לתום הקדנציה או לכל הפחות לשנה נוספת. בינתיים יכנסו ועדות האתיקה לתפקידיהן, ימונו פרקליטים לעודות, והעבודה לפי השיטה החדשה תיכנס לתלם.

ב. יש לעצור את הניסיון להתיר פעילות של עורכי דין זרים בישראל.
בניגוד למהלך החשוב לחיזוק הפיקוח המשמעתי באמצעות לשכת עורכי הדין, עומד המהלך של משרד האוצר לפתיחת המקצוע לעורכי דין "זרים". בוועדת חוקה, חוק ומשפט נדון בימים אלה תיקון לחוק לשכת עורכי הדין באמצעות חוק ההסדרים (מש כן!), שעיקרו הענקת היתר כללי וגורף לעורכי דין במדינות זרות לפעול במסגרת משרדים קיימים, להפוך לשותפים במשרדי עורכי דין בארץ ואף לפתוח משרדים בארץ שיתנו שירותים בעניין הדין הזר (קרי דין מדינת המוצא של עורך הדין) והמשפט הבינלאומי. שירותים אלה יכללו לא רק הכנת מסמכים וחוזים אלא גם ייצוג בבורריות בישראל. בדרך זו יכנסו למעגל העוסקים במשפט עורכי דין "זרים" שאין פיקוח ממשי על הכשרתם ואין כלים אפקטיביים לפיקוח על המקצועיות ועל

האתיקה שלהם. מגוון הנושאים שבהם מתעורר דין זר או דין בינלאומי הוא כה רחב כך שיש חשש כבד שהגבול בין דין זר לדין ישראלי יטשטש עד מהרה. יתרה מכך, לפי הצעת החוק עורך דין זר יוכל לפעול עם עורך דין ישראלי כשותף או כשכיר, והאחרון יפעל בתחום הדין הישראלי כמוכן. כתוצאה מכך, בעל משרד עורכי דין בישראל יהיה אדם שאינו מוסמך לעריכת דין בישראל, וממילא אינו נושא בחובות האתיות ואינו עומד לפיקוח משמעותי כנדרש מעורך דין ישראלי.

קשה להבין איך בצד ההקפדה על פיקוח ואכיפה בתחום האתיקה, מבקש המחוקק לפתוח פתח כה רחב לעיסוק משפטי בלתי מפוקח ובלתי מבוקר. בעת שמאמר זה מתפרסם, אפשר שהעניין כבר הוכרע. אני מקווה שהמחוקק יקבל את עמדת הלשכה לפיה יש לקיים דיון מעמיק שלא במסגרת חוק ההסדרים, ולבחון את הקשיים שהצעת החוק יוצרת.

ג. יש לגנות את גסות הדיבור בחיים הציבוריים של לשכת עורכי הדין.

מעת לעת נשמעים קולות צורמים מבין פעילים בלשכת עורכי הדין בתפקידים בכירים ביותר. לעתים קורה הדבר במערכת בחירות ולעתים במהלך הכהונה. צורמים ככל שיהיו, לא ברור אם קולות כאלה מהווים עבירה של התנהגות לא הולמת או של פגיעה בכבוד המקצוע. בעניין זה יש דעות לכאן ולכאן. יש טעמים טובים לראות בביטוי פוגעני כזה עבירה אתית, שכן הוא זוכה לתהודה רבה, ומשפיע השפעה ממשית על האמון שרוכש הציבור לעוסקים במקצוע ועל יכולתה של הלשכה למלא תפקיד ציבורי קונסטרוקטיבי. מנגד, מדובר בביטוי פוליטי הזוכה להגנה חזקה יותר של חופש הביטוי. הוא אינו נעשה במסגרת מקצועית מובהקת (ויסוח בין מייצגים) אלא כחלק מהתנהלות דמוקרטית של נבחר ציבור, בארגון בעל מאפיינים פוליטיים.

עמדתי היא, שבדרך כלל אין לאכוף על הביטוי הפוליטי את כללי האתיקה החלים על הביטוי המקצועי, ואין מקום לנהל את המאבק הפוליטי בלשכה באמצעות ועדות האתיקה. אולם חירות זו מגיעה עם אחריות מיוחדת, ואיש ציבור צריך להיבחן גם לאור הסגנון שהוא מנחיל. ניהול ענייני הציבור בלשכה במריבות ובגסות אינם תורמים דבר לשיח הציבורי, וראויים לגינוי חד וברור.

חובת עורך הדין כלפי בית המשפט: יחס והתבטאות נאותה כלפי בית המשפט

ד"ר לימור זר גוטמן, עו"ד / עורכת

חובת עורך הדין כלפי בית המשפט היא מעין "חובת מסגרת" ממנה ניתן נגזרות מספר חובות קונקרטיות. ברשימה זו אסקור חובה קונקרטית נוספת היא החובה להפגין יחס והתבטאות נאותה כלפי בית המשפט.

מקורה של החובה הוא בכלל 32(א) לכללי האתיקה המקצועית הקובע: "עורך הדין ישמור, בעמידתו לפני בית המשפט, על יחס כבוד לבית המשפט, תוך הגנה על זכויות לקוחו בהגינות, במסירות ותוך שמירה על כבוד המקצוע."

יחס והתבטאות עורך הדין כלפי בית המשפט מצוי בגרעין הקשה של המקצוע אשר בו הדרישות הן הגבוהות יותר והטענה של חופש הביטוי היא יחסית "חלשה" יותר. (ראו, על"ע 1734/00 **הוועד המחוזי נ' שרה עו"ד שפטל** (פורסם במאגרים האלקטרוניים)). בעל"ע 736/04 **הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין נ' שרה מזרחי**, פ"ד נח (6) 200 דובר בעורכת הדין אשר ייצגה את עצמה הליך שיפוטי. עו"ד מזרחי הורשעה בגין שורה של התבטאויות שכתבה בכתבי-בי-דין כלפי בית המשפט ועורך הדין שכנגד. בית המשפט העליון דחה את הטענה בדבר חופש הביטוי שהוא חוזר על ההלכה ומוסיף את הדברים הבאים:

העולה מן המקובץ הוא, ראשית, כי על חופש הביטוי, עם כל חשיבותו כעקרון-על בחוק הישראלי, מוטלות מגבלות בחוק הלשכה ובכללי האתיקה בכל הנוגע להתנהגות עורך-הדין במילוי תפקידו, כדי שלא יתקיים חלילה "כֶּסֶד־ם הַיִּינִי, לְעִמְרָה דְּמִינִי" (ישעיהו, א, ט [ב]). ואף לא "איש את רעהו חיים בלעו" [א]. שנית, ההגבלות חלות גם על התבטאויות שמחוץ לעיסוק המקצועי, וככל שמדובר בביטויים שבליבת העיסוק המשפטי, יחולו ביתר שאת ולהפך. שלישית, העובדה שעורך-דין מייצג בני משפחה או את עצמו או מעורב אישית בתיק, אינה משחררת אותו מן ההגבלות ואינה מתירה את הרסן. רביעית, הדברים יפה כוחם הן לפגיעה בעמיתים הן לפגיעה בבית-המשפט. ודוק, בכל אלה איננו עוסקים בדיון הפילי שאפשר שיחול במקרים מסוימים. כל ענייננו - בחוק הלשכה ובכללים מכוחו. (שם בעמ' 206)

בעמידתו מול בית המשפט, בין בעל-פה או בכתב, נדרש עורך הדין לשמור על לשון מנומסת ומאופקת, שיש בה כדי לשמור על כבוד האומר, על כבוד מי שהדברים נאמרים כלפיו ועל כבוד מקצוע עריכת הדין. בשורה ארוכה של פסקי דין, קבע בית המשפט העליון כי על עורך הדין חלה החובה להתבטא באורח מכובד ומרוסן בפנייתו לבית המשפט כמו גם לחבריו למקצוע. (ראו, על"ע 2293/04 **עו"ד שטוב נ' ועד המחוז** (פורסם במאגרים האלקטרוניים)).

הדרישה ללשון מאופקת אינה באה למנוע מעורך הדין להעלות טענות לגיטימיות שיש לו, אך עליו לעשות זאת באופן הולם. כך לדוגמה נאמר בעל"ע 7/70 הוועד המחוזי נ' עו"ד סלומון, פ"ד (כה) 729, 732: "מותר לעורך דין לטעון טענות עובדתיות, אפילו פוגעות בכבודו של שופט, אבל אין לו לצאת מגדרי הנימוס אותו דורש המקצוע. אחד הדברים שמקצוע עריכת דין דורש הוא להימנע מלזרוק בחלל בית המשפט דברים שעורך הדין יודע או חייב לדעת, שאינם רלבנטיים בבית המשפט או שאינם רשאי להוכיחם באותה ערכאה בה הוא אומר את דבריו, וכן כי כל דבריו ינוסחו בסגנון ההולם את המקצוע"

בתי המשפט מכירים במקרים בהם התבטאות חריפה מסוימת מצד עורך הדין תיזכר לטובת העניין ולטובת הלקוח. ואולם, "כשרותה" של התבטאות כזו מותנית, בין היתר, ברלבנטיות של הדברים ובניסוחם באופן הולם. השאלה אינה נכונות הדברים אלא הדרך והאופן בו נכתבו או נאמרו. (ראו, על"ע 9/87 **עו"ד הופר נ' הוועד המחוזי**, פ"ד מה(2) 586, 590-591; על"ע 4/88 **הוועד המחוזי נ' עו"ד פלוני**, פ"ד מג(3) 475, 483).

לענין התמרון בין חובתו של עורך הדין להגיד גם דברים קשים בפני בית המשפט לחובתו לעשות זאת בלשון מאופקת נאמר בעל"ע 10/81 **הוועד המחוזי נ' פלוני**, פ"ד לו(3) 379, 384: "שיקול חשוב בקביעת סבירותם של הדברים שבמרחב התמרון האמור הוא, שהדברים הנאמרים רלוונטיים הם לטענות המועלות על-ידי הפרקליט, שבאים הם לתאר דברים שבעובדה ולהביע עמדה לגופו של עניין. לא כן הדבר, כאשר ביטוי מסוים אין בו ולא כלום לעניין הבעת עמדה לגופה של הטענה הנטענת, וכל כולו לא בא אלא כדי להגדיל חושם ולהאדירו... במקרה כגון זה תהא הקפדה יתרה על כשרותם של דברים, ואם ראויים הם לבוא בקהל לשונם של פרקליטים"

חובת הנאמנות ללקוח אינה החובה הראשונה במעלה של עורך הדין ואין בה כדי להתיר לעורכי הדין להתנהג באופן בלתי הולם בעמידתם מול בית המשפט. מול החובה ללקוח ניצבת החובה כלפי בית המשפט, כפי שהיא עולה מכלל 32(א) שהובא לעיל, והחובה כלפי המקצוע שבהקשר זה היא החובה לשמור על כבוד המקצוע ותדמיתו. איזון בין שלוש החובות השוות והמתנגשות האלו עולה מתוך הפסיקה הארוכה והעקבית של בית המשפט העליון, אשר הובאה לעיל. איזון זה בין שלוש החובות המתנגשות כאן מוביל לתוצאה לפיה גם הטענה החשובה ביותר של הלקוח כנגד בית המשפט חייבת להיאמר בלשון מאופקת ומרוסנת תוך שמירה על כבוד בית המשפט ועל כבוד מקצוע עריכת הדין.

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

הבהרה להחלטה מספר 6/08 אשר פורסמה בגיליון הקודם בעמ' 4:
ההחלטה היא להעמיד לדין משמעת.

צד שכנגד: משלוח כתב תביעה שלא הוגש לצד שכנגד בתור אזהרה

עובדות הנילון שלח לכמה מתושבי יישוב מסוים (בניהם המתלונן) שהם סרכני תשלום לוועד המקומי, "כתב תביעה בסדר דין מקוצר" שעה שכתב התביעה הזה כלל לא הוגש לבית המשפט. המתלונן טוען, שיש בכך כדי להטעות את התושבים, כאילו כבר הוגשה תביעה.

הנילון טוען, שאכן כתב התביעה לא הוגש, אבל הנוסח לא מטעה, משום שברור לכל הקורא שהוא טרם הוגש שכן אין עליו חותמת של בית המשפט ו/או מספר תיק ו/או הזמנה.

החלטה לגנוז את התלונה, עם הערה כדלקמן: אין לשלוח לאדם טיוטה של כתב בי-דין, מבלי להבהיר ברחל בתך הקטנה, הן על-גבי מכתב מלווה והן בגוף כתב התביעה, כי מדובר בטיוטה. (החלטה מספר את 349/08)

פיקדונות: שחרור פיקדון ייעשה רק לפי תנאי הפיקדון או לפי הוראות מבית המשפט

עובדות הנילון ייצג מוכר בעסקת מכירת מגרש ועליו בית למתלונן ואשתו, אשר היו מיוצגים על-ידי עורכת דין מטעמם. קודם למסירת החזקה התברר לקונים כי שטח המקרקעין קטן ממה שהצהיר עליו המוכר בהסכם המכר בין הצדדים התנהלו מגעים להסדר הבעיה שנוצרה עם גילוי ההפרש בשטח, אולם עד למועד שנקבע למסירת החזקה בבית לא נמצא כל פתרון.

ביום שנועד למסירת החזקה הוסכם בין באת כוח המתלונן לעורכת דין ממשרדו של הנילון כי החזקה תימסר לקונים בתמורה להפקדת יתרת תמורת הדירה בידי עורך הדין של המוכרים. וכי סכום זה יועבר לידי המוכרים בהתאם להסכמות שיושגו בין עורכי הדין של הצדדים. הסכמות לא הושגו בין עורכי הדין והצדדים ניהלו הליכים משפטיים במשך ארבע שנים עד שהגיעו בסוף לפשרה. במהלך תקופה זו פנה המתלונן, הקונה, אל הנילון כדי לברר את יתרת חשבון הנאמנות, אך הנילון התחמק מלהשיב לו. רק בעקבות פניית הלשכה הודה הנילון כי כבר העביר את כספי הנאמנות לידי המוכרים.

בתגובתו מסביר הנילון כי לא הייתה לא כוונה להשאיר את הפיקדון ארבע שנים. וכי הפיקדון נועד "עד שיושגו הסכמות בין עורכי הדין" והסכמות כאלו לא היו. וברגע שהוגשה תביעה, לא הייתה כל סיבה להשארת הכסף בנאמנות.

הנילון מבקש מהוועדה שלא להכריע בתלונה עד שתסתיים תביעת הניזקין שהגיש המתלונן נגדו.

החלטה להעמיד לדין משמעת: הנילון עבר עבירה בכך שעשה דין לעצמו ושחרר הפיקדון בניגוד לתנאי ההסכמה הנוספת; וזאת מבלי שהודיע על כך למתלונן ו/או לכא כוחו; ואף התחמק מלהשיב למתלונן על גורל הפיקדון עד שהמתלונן הגיש התלונה ללשכה. אם סבר הנילון כפי שציין בתגובתו לתלונה כי "הסכמות לא היו; וברגע שהוגשה תביעה, לא הייתה כל סיבה להשארת הכסף בנאמנות", אסור היה לו לעשות דין לעצמו; ויכול היה לפנות לבית המשפט, לבקש הוראות בנדון ולפעול לפי הוראות אלו.

משנקבע שהנילון עבר עבירה כאמור, אין להמתין להכרעה בתביעת הניזקין שהגיש המתלונן נגד הנילון ולדחות ההכרעה בתלונה, כהצעת הנילון, שכן העבירה שעבר הנילון על כללי האתיקה אינה נדונה בבית המשפט הדין בתביעת הניזקין; ולפסק הדין שיינתן אין השלכות על העבירה שהנילון עבר. יתכן שבבית המשפט יתברר כי אכן לא הייתה הצדקה להחזקת פיקדון בסכום כה נכבד על-ידי הנילון, והיה אולי צורך לשחרר חלק ממנו. אולם בית המשפט לא יצדיק שחרור הפיקדון בניגוד לכללי האתיקה כפי שעשה הנילון. השחרור נעשה כאמור ללא החלטת בית משפט כלשהו, על דעת הנילון עצמו, בניגוד לתנאי הפיקדון כפי שהוסכמו בהסכמה הנוספת; ולא יאה בהחלטת בית המשפט כדי להמעיט מחומרת העבירה שעבר הנילון; עבירה שהמוסד שתפקידו לדון בה

הוא בית הדין של הלשכה, מקום בו ניתן להעלות גם נסיבות מקלות. (החלטה מספר את 153/08)

מסירת ידיעות לעיתון על-ידי עורך הדין או יחצן

עובדות יו"ר ועדת האתיקה של ההסתדרות הרפואית פנה בתלונה לוועדה לפיה עורכי דין, העוסקים בתביעות רשלנות רפואית, מקדמים את ענייני משרדם באמצעות פרסומים בעיתונים באופן ישיר או על-ידי משרדי יחסי ציבור.

לתלונה צורפו כדוגמא שלוש ידיעות שהעביר הנילון לעיתונאית בעניין תביעות שהגיש משרדו נגד הפאים. במסגרת הידיעה נמסר שמו של הרופא הנתבע ושל הרופא אשר נתן חוות דעת התומכת בתביעה. לטענת המתלונן, בפרסום מסוג זה מקדם עורך הדין את עצמו על חשבון הרופא הנתבע עוד בטרם נקבעה אחריותו של זה.

הנילון בתגובתו מצוין כי כללי האתיקה אינם אוסרים על עורך דין להעביר לעיתונות ידיעות שיש בהן עניין לציבור. הוא גם מפנה להחלטת הוועדה המתירה לעורכי דין להעסיק יחצן במגעים עם התקשורת.

החלטה א. עורך דין אינו מנוע מלהעביר ידיעות לעיתונות בדבר עניינים מקצועיים בהם הוא מטפל בכפוף לחובותיו החוקיות והאתיות ובכלל זה חסיון, סודיות וכד'.

ב. המידע כיום רובו ככולו נגיש ושקוף ולא ניתן בעידן המודרני להסתירו, אלא אם כן יש הוראה אחרת של בית המשפט, מטעמים של סוביודיצה וכיו"ב.

ג. יש ופרסום כתב תביעה נגד פלוני עלול לגרום לאותו פלוני נזק בטרם ניתן פסק דין נגדו, אולם אם מדובר בתביעת סרק או הוצאת לשון הרע וכד', ניתן לפעול נגד עורך הדין באמצעים משפטיים.

ד. ועדת האתיקה דנה בעבר בעניין העברות ידיעות על-ידי עורכי דין לתקשורת ועמדתה מוצאת ביטוי במאמרו של יו"ר ועדת האתיקה הארצית, "עורך הדין והתקשורת" **אתיקה מקצועית** 21, עמ' 1 (2007). ה. נשמח לתאם מפגש בין נציגי ועדות האתיקה. (החלטה מספר את 328/08)

משרד: איסור שימוש בשם עורך דין שמונה לחבר כנסת בשם פירמת המשרד בו עבד

שאלתא שתי פניות התקבלו בוועדה בשאלת שימוש בשמו של עורך דין שהתמנה לחבר כנסת בשם פירמת המשרד בו עבד.

החלטה לאמץ את החלטה מספר 25/17 של ועדת האתיקה של הכנסת מיום ה-1/1/2008 כהחלטה של ועדת האתיקה הארצית של לשכת עורכי הדין. עם זאת, אנו מציעים כי במידה וח"כ פונה לוועדת האתיקה של הכנסת בבקשה להיתר מיוחד, ועדת הכנסת תפנה ללשכת עורכי הדין לקבלת עמדת הלשכה בבקשה בטרם קבלת החלטה. להודיע לוועדת האתיקה של הכנסת על עמדה זו. (החלטה מספר את 367/07 ו-את 49/08)

להלן החלטה מספר 25/17 של ועדת האתיקה של הכנסת:

א. במכלול השיקולים והאינטרסים יש להעדיף את אינטרס הכנסת ואת אינטרס איומן הציבור בכנסת. לפיכך השימוש בשמו של ח"כ בשם הפירמה במשרד או בעסק בו היה שותף טרם היבחו לכנסת הינו אסור שכן קיימת בהתנהגות זו מראית עין בעייתית וחשש להטעיית הציבור.

ב. לשם שמירה על כבוד הכנסת באחריות חבר הכנסת לדאוג לכך ששמו יוסר משם פירמה או עסק כל עוד הוא מכהן כח"כ.

ג. על אף קביעת הכלל - ח"כ יוכל לפנות בבקשה לקבלת היתר מועדת האתיקה להשאר שמו ביתר שינתן יכול שיהי מותנה בתנאים על פי קביעת הוועדה. הוועדה תשקול בין היתר:

1. אופיו של המשרד
2. עוצמת החשש מפני מראית עין אסורה
3. מידת הקשר בין הנושאים בהם עוסק המשרד או העסק בו היה שותף הח"כ לבין פעולת משרדי הממשלה השונים או בהכנסת
4. נסיבות מיוחדות אחרות
- ד. ההחלטה תחול החל מהכנסת הבאה - הכנסת ה-18. (הערה: זו שכיום כבר מכהנת)

דין משמעת: גניזת תלונה מהטעם שעבר זמן רב מקרות האירוע

עובדות תלונה שעניינה התנהלותו של הנילון בעניין הכספי וכן טיב השירות המשפט שהעניק הנילון למתלונן כאשר ייצג אותו בעניין תאונת עבודה. הנילון במכתב התשובה מסביר היטב את פועלו ואת השתלשלות העניינים ואף מצרף אסמכתאות.

ועד מחוז ירושלים הורה על גניזת התלונה.

החלטה לגנוז את התלונה. לא נמצא ממצא כלשהו המעיד על כך שהנילון עבר על כללי האתיקה. בנוסף, התלונה הוגשה למעלה מעשר שנים לאחר קרות האירועים הנטענים וגם מטעם זה דין התלונה להיגנז. (החלטה מספר את 291/08)

דין משמעת: תלונה חסרת תשתית

עובדות המתלוננת היא ביתה של מנוחה ז"ל, שהלכה לעולמה זמן קצר לאחר שפנתה לנילון לקבל שירותים משפטיים כלשהם (שלא פורטו) בנושא ירושה. התלונה לאקונית, כללית, סתמית, חסרה פירוט כלשהו לעבירה אתית כלשהיא, מה כל שכן ולו ראשית שמץ של ראיה לה. כל שטוענת המתלוננת הוא, שהנילון הבטיח למנוחה זכיה בעניין ירושה כלשהי וגבה מהמנוחה שכר טרחה עבור טיפולו.

התלונה הועברה לוועדת האתיקה של המחוז, שחקרה, מצאה וקבעה, כי הנילון הגביל מאז 2004 את חברותו בלשכה, הוא שווה מזה זמן רב ביותר בחו"ל ולא ניתן לאתר ולקבל תגובה ממנו, ולפיכך נגנה התלונה, בצירוף הערה, שהמתלוננת תוכל לחדש את תלונתה כאשר הנילון ישוב ארצה, וניתן יהיה לקבל תגובה.

החלטה לגנוז את התלונה. לא רצוי לקבל תלונה בלא מתן פירוט יסודות העילה לעבירה אתית לכאורה ו/או ראיות לה. (החלטה את 305/08)

דין משמעת: בית המשפט כבר דן והכריע בתלונה; תלונה חסרת תשתית

עובדות הנילון הינו בא-כוח של ועד בית משותף שתבע את המתלונן בגין שימוש שלא כדין ברכוש משותף בבית. תלונתו העיקרית של המתלונן היא, כי הנילון יצג את תושבי השכונה לפני שנים (בעניין שאינו מפורט על ידו), ואז חשף בפניו "סודות" (שאת פשרם אינו מגלה). טענתו היא, כי היה לקוחו של הנילון לכן ולפיכך הנילון פועל בניגוד אינטרסים בייצוגו בתביעה נגדו.

הנילון טוען בתגובתו כי התלונה והעובדות הנטענות בה הינן עורבא פרח. ובפרט הוא טוען, שלא הכיר כלל את המתלונן בטרם החל בייצוג הוועד בתביעה נגדו, וכי זה מעולם גם לא היה לקוחו ולא מסר לו שום פרטים או סודות.

הנילון מציין כי את מכתב התלונה ללשכת עורכי הדין צירף המתלונן לבקשותיו בתביעה נגדו וביקש מבית המשפט להפסיק או לעכב את הדיון בתביעה נגדו, ובית המשפט פסק במפורש (נוסח ההחלטה מצורף) כי הטענות של המתלונן כנגד הנילון הינן מופרכות על פניהן, ודחה את בקשת המתלונן.

החלטה לגנוז את התלונה. משהעביר המתלונן את התלונה לבית המשפט הנכבד לדיון ולהחלטה בה, ובעיקר משדחה בית המשפט הנכבד את טענותיו - אין זה ראוי שהלשכה תעשה עצמה כעין ערכאת ערעור על בית המשפט ותדון שוב בעניין.

לגופו של עניין התלונה הינה סתמית, כללית, בלתי ממוסמכת, וניתן לומר - קנטרנית וטורדנית. (החלטה מספר את 218/08)

פרסומת: אסור לעורך דין לשמש כדובר בפרסומת ברדיו המציגה אותו כעורך דין

עובדות בתשדיר רדיו של רשות ציבורית משמש הנילון כדובר. בתשדיר מציג עצמו הנילון כעורך דין בשמו המלא וכי"ר ועדה בלשכת עורכי הדין ותוכן הדברים עוסק בניסיונו כעורך דין. התשדיר שודר תכופות ברדיו עד שהוסר בעקבות פניית הוועדה.

בתגובתו מציין הנילון כי מזה שנים רבות הוא עוסק בפעילות התנדבותית במסגרות שונות בנושא התשדיר. לגבי התשדיר - הוא קיבל פנויה מהרשות הציבורית להשתתף. הוא סייע בהכנת התשדיר מבחינה מקצועית. הנילון מדגיש כי הוא לא יזם את התשדיר, לא שילם תמורה עבורו ולא קיבל תמורה עבור השתתפותו. אלא הסכים לשמש כדובר מתוך תחושת שליחות לטובת כלל הציבור. וכי לא עמדו לנגד עיניו שיקולי פרנסה ומכל מקום התשדיר לא הביא לו לקוחות חדשים.

- החלטה א.** אין מחלוקת כי פרסומת באמצעות תשדיר רדיו או טלוויזיה לא הותרה לעורכי דין ואכן, בפועל, עורכי דין אינם מפרסמים תשדירים ברדיו או בטלוויזיה.
- ב.** הרושם העלול להתקבל מתשדיר זה הוא של פרסומת אישית, אם כי התשדיר נעשה עבור הרשות הציבורית וביוזמתה.
- ג.** בתשדיר הרדיו יש, לכאורה, משום השגת יתרון בלתי הוגן על פני עורכי דין אחרים בתחום, גם אם לא הייתה לכך כוונה מראש.
- ד.** בנסיבות העניין, מין הראוי שעורך הדין היה פונה לוועד המרכזי לקבלת אישור להשתתפות ולציון תפקידו בלשכה.
- ה.** כמו כן, היה צריך לפנות לקבלת אישור ועדת האתיקה לדרך ההופעה ולנוסח. קרוב לדאי, שלא היינו מאשרים הופעה בנוסח זה.
- ו.** נזכיר כי בשנת 2006, לא אישרה ועדת האתיקה פניה של הנהלת בתי המשפט להשתתפות עורכי דין פרטיים בסרט תדמית בקשר להפעלת המנ"ת. הוועדה ראתה בהשתתפות עורכי דין פרטים כפרסומת אסורה ולא התירה השתתפותם אך הסכימה להתיר השתתפות עורכי דין העובדים בלשכה (החלטה מספר את 10/06 שפורסמה ב-**אתיקה מקצועית** 19, עמ' 4 (2006)).
- ז.** מאידך, מדובר במקרה ייחודי מאחר שציבור עורכי הדין, ככלל, אינו מפרסם ברדיו. כמו כן, מדובר בתשדיר מטעם הרשות הציבורית ולא מטעם עורך הדין.
- ח.** בהתחשב באמור בתגובת עורך הדין ובכך שהתרשמו שלא היה בכונתו לעשות פרסומת למשרדו, ובנסיבות המיוחדות של התשדיר (המפורטות סעיף ז להחלטה), הוחלט לגנוז את התלונה עם הערה (החלטה מספר את 339/08)

גבולות חובת הנאמנות: הצוואה היא רכוש המצווה והוא רשאי להשמידה

שאלתא פונה ערך צוואות זוג מבוגרים ושמר אצל מקור מכל צוואה. המצווים פנו אליו וביקשו שימסור לידיהם את העותקים המקוריים השמורים אצלו ומכאן שאלתו, האם עליו להשיב להם את המקור או הוא מחויב לשמור אצלו מקור אחד ברשותו?

החלטה על עורך דין המחזיק בידו צוואה למסור את הצוואה למרשיו. הצוואה היא רכוש המצווה ואין בדין כל דרישה לשמור מקור אצל עורך דין. משביקשו המצווים את המקור של צוואותיהם המוחזק על-ידו שכן ערכו צוואה חדשה, עליו למלא מיידית את מבוקשם.

מכיוון שברצון מרשיו להשמיד כל זכר לצוואתם הישנה עליו להשמיד אף העתקי הצוואות אשר בידו כדי למנוע סיכונים משפטיים מיותרים העלולים לפגוע ברצונם האחרון של מרשיו בבוא יוםם.

על השואל לאפשר למצווים לפעול כאמור בסעיף 36(א) לחוק הירושה ולקבל לידיהם את העותקים המקוריים של הצוואות. הסעיף קובע: "המצווה רשאי לבטל צוואתו, אם על ידי ביטול במפורש באחת הצורות לעשיית צוואה, ואם על ידי השמדת הצוואה; השמיד המצווה את הצוואה, חזקה עליו שהתכוון בכך לבטלה". (החלטה מספר את 387/08)

צד שכנגד: אין חובה לבצע הסרת עיקול עבור צד שכנגד

עובדות הנילון ייצג טובע בתיק שהמתלוננת הייתה אחת הנתבעות בו. כל הנתבעים, לרבות המתלוננת, היו מיוצגים. במהלך ניהול ההתדיינות הוטלו עיקולים זמניים שונים. לימים הגיעו הצדדים להסכם פשרה, שקיבל תוקף של פסק דין, במסגרתו נטלו על עצמם הנתבעים שורת התחייבויות אשר כולן הם עמדו. לנוכח זאת התבקשה הסרת העיקולים.

המתלוננת טוענת שהיה על הנילון לפעול להסרת העיקולים בעצמו והוא סירב לעשות כן. מנגד טוען הנילון כי מילא את תפקידו בכך שאישר למתלוננת ולנתבעים האחרים בכתב כי הם מילאו אחר התחייבויותיהם, והסביר למתלוננת כי עליה לדאוג להסרת העיקולים מול מזכירות בית המשפט. הנילון מדגיש כי הוא לא נשכר על-ידי המתלוננת לכצע עבורה שיחות משפטיות כלשהן, ודי באישורו בכתב שעמדה במלוא התחייבויותיה.

החלטה לגנוז את התלונה. במקרה זה כאשר המתלוננת מיוצגת בעצמה, לא הייתה סיבה ממשית שבא כוחה לא יפנה בעצמו לבית המשפט בבקשה להסרת העיקולים. זאת במיוחד כאשר ברשות המתלוננת הסכמה בכתב מצדו של הנילון להסרת העיקולים. מכל מקרה לא נפגעו זכויותיה של המתלוננת ולא נגרם לה כל נזק. (החלטה מספר את 2000/07)

דין משמעת: סעיף 41 לחוק חל ברצף על כל התקופה שבין תחילת ההתמחות ועד להחלטה לקבל את המועמד כחבר בלשכה

עובדות נגד הנילון הוגשה קובלנה בנין התבטאויות פסולות שנעשו מספר חודשים לאחר סיום ההתמחות אך בטרם התקבל כחבר בלשכה (נכשל בבחינות ההסמכה). השאלה המקדמית שהציג בית הדין המשמעת היא האם ניתן להעמידו לדין משמעת לפי סעיף 41 על מעשים אלו? סעיף 41 לחוק לשכת עורכי הדין קובע: "בתקופת התמחותו ועד להכרעה הסופית בדבר קבלתו כחבר הלשכה נתון המועמד למרותה של הלשכה ולשיפוטת המשמעת..."

החלטה ועדת האתיקה סבורה שלפי ההלכה הפסוקה ותכלית החוק, סעיף 41 חל ברצף על כל התקופה שבין תחילת ההתמחות ועד להחלטה הסופית בדבר קבלתו של המועמד ללשכה.

שאלה שונה לחלוטין היא שאלת שיקול הדעת בהפעלת סמכות זו של הלשכה, ביחס למי שלא ביקש להתקבל אליה. במסגרת זו יש להביא בחשבון טעמים של עניין לציבור, שיהיו וכי"צ"ב. ועדת האתיקה כבר הפעילה את שיקול דעתה בהתאם לשאלה השנייה, והחליטה שהמקרה ראוי להעמדה לדין. (החלטה מספר את 93/08, בד"מ (ת"א) 146/08)

כלל 25: מהו מגע אסור עם צד שכנגד מיוצג

עובדות המתלונן הוא בעלים של נכס שהושכר ללקוחו של הנילון. בין השוכר והמשכיר נוצרו חילוקי דעות לגבי פרשנות ההסכם (לעניין השימוש בחצר המושכר). לטענת המתלונן, באחד הימים הופיע במושכר השוכר ועורך דינו הנילון אשר פנה ישירות למתלונן למרות היותו מיוצג.

הנילון מסביר שיום קודם פרץ הסכסוך בין לקוחו למתלונן והוא לא הצליח להשיג בטלפון את בא-כוחו של המתלונן. למחרת היום הוזעק הנילון על ידי הלקוח בשחת טלפון עקב דין ודברים קשה שהתפתח בינו לבין המתלונן, סביב כוונת המתלונן לשים מעול על הדלת האחורית של הנכס המושכר. הנילון הגיע למושכר בגלל שנאמר לו שהדבר בנפשו של הלקוח ושעלול להיגרם לו נזק אם לא יתאפשר הכנסת מוצרי מזון וסחורה דרך השער האחורי של המושכר. לטענת הנילון אין בהתנהגותו משום מדע אסור עם צד שכנגד מיוצג לפי כלל 25. הנילון שלח מכתב לבא-כוח המתלונן עוד ביום האירוע בו נאמר שהגיע לשטח ותוכן הדברים שאמר למשכיר הוא המתלונן.

החלטה לגנוז את התלונה. תכליתו של כלל 25 לכללי האתיקה היא למנוע פנייה לצד שכנגד, שלא באמצעות עורך דינו. הביטוי "פנייה" מלמד, להבנתנו, על פעולה אקטיבית, יזומה ומתוכננת. לא כל חילופי דברים הם בגדר "פנייה", ולא כל פנייה אכן מגבשת עבירה אתית.

בנסיבות העניין סברנו שהמקרה גבולי, שהגילוי הנאות לעורך הדין של הצד שכנגד מיד לאחר האירוע היה במקומו, ושאינו הצדקה להעמיד לדין. (החלטה מספר את 358/08)